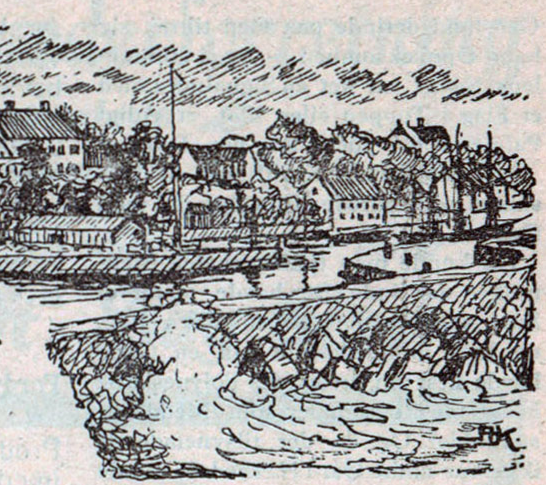

NORDBORNHOLM

Udgaar i Allinge-Sandvig.
Gudhjem, Østerlars, Hasle
Olsker, Rutsker, Rø og Klemens.

Ansvarshavende Udgever:
Otto Gornitzka. - Telefon 74.
Trykt i Allinge Bogtrykkeri

Nr. 194 Alm. Annoncer 10 Øre pr. mm, efterf. Gange 8 Ø.
Forretningsann. 8 - - - - - 6 Ø.

Fredag den 17. April

Annoncer og lokalt Stof maa være indleveret
senest 2 Dage før Bladet udgaar.

1931

Bornholm.

Tusind Aar før Danmarks Lande
hæved sig af Havets Bund,
laa i vintergrønne Vande
Øen med den stejle Pande
ankret dybt paa Klippegrund
som en vældig Panserskude
milefernt der østerude.

Gletscherisens Jættehammer
tungt imod dens Panser slog.
Fik det end saa svære Skrammer,
snart dog Foraarssolens Flamme
smelted' Is i hver en Krog.
Fugletræk fra fjerne Strande
bølged over aabne Vande.

Eg fra oldtidsdunkle Skove
klædte Skudens høje Dæk,
Edderfugl fra vreden Vove
redte Dun i bred Alkove,
Laksen sprang over Bov og Hæk,
Stormfugl skreg over Mastetoppe.
Havørn kredsed højt deroppe.

Dybt i Lasten Guld i Gemme
højt i Masten ærligt Flag,
Skudens Navn vi aldrig glemme,
om dens Stavn og Ror vi nemme
Evighedens Bølgeslag.
Stormsuset, solberuset,
støt den støvner gennem Bruset.

H. H. (Rytterknægten.)

Falskspilleren.

— 0 —

Norris saa sig urolig omkring, og
hans smalle Ansigt lyste hvidt i Ma-
neskinnet, da han gled frem fra Bu-
skadsets skyggende Grene og med lyd-
løse Skridt sneg sig frem til Villaens
Veranda.

Forsigtigt klatrede han op til et Vin-
due, der stod aabent. Gennem Vinduet
saa han ind i et Værelse. Det var lille
og ganske enkelt møbleret.

Ved et Skrivebord, paa hvilket Pa-
pirer flød omkring, sad en ung Mand,
Han stirrede frem for sig med et for-
jaget og fortvivlet Udtryk i Øjnene, og
hans højre Haand famlede efter en af
Skrivebordsskufferne.

Norris, der tavs iagttag ham, saa ham
tage en Revolver frem af Skuffen. Den
skælvende Haand løftede langsomt
Vaabnet, medens Ansigtet for hvert
Minut stadig blev mere graablegt og
det angstfulde Udtryk i Øjnene stadig
stærkere.

Der hørtes pludselig en let Bulder.
Det lille Bord foran Vinduet blev væl-
tet omkuld, Gardinerne trukket til Side
og Norris tumlede ind i Værelset.

Manden ved Skrivebordet lod Haan-
den synke og gemte Revolveren bag
sin Ryg.

— Hvem er De? spurgte han og rej-
ste sig.

— Undskyld at jeg forstyrrer, svarede
Norris. Jeg er lidt uvant med dette Ar-
bejde og kom til at vælte Bordet.

— Men, hvem F er De?

— Norris hedder jeg — men jeg er
bage, at det ikke er megen Oplysning,
svarede Indbrudstyven. Jeg er fra Lon-
don, saa De kender mig næppe, selvom
jeg ikke just tilhører den Klasse, jeg
tilhører i dette Øjeblik.

— Hvad vil De her?

— Hvad jeg vil? Ja, hvilke Hensig-
ter tror De vel, man har, naar man
sniger sig gennem et Vindue til en
Villa paa denne Tid af Døgnet? Jeg
har kun een Gang for forsøgt mig med
denne Haandtering — og dengang mis-
lykkedes det ikke som nu

I nogle Øjeblikke betragtede den
overraskede Vært Indbrudstyven. Saa
lo han bittert og saa paa Uret paa
Bordet og sagde:

— Jeg har tre Timer til min Raadig-
hed. De ser ikke ud som en Indbruds-
tyv — har De ikke Lyst til at fortælle
mig Deres Historie?

— Den er snart fortalt, men en His-
torie om en Mand, der mislykkedes,
kan aldrig være morsom eller under-
holdende. Jeg var engang Skuespiller
og man sagde, at jeg havde gode An-
læg. Men jeg kunde ikke smigre og
kræbe tilstrækkeligt. Og nu har jeg
„hvilet mig“ — som man siger — et
Aars Tid. I Gaar gav jeg min sidste
Øre ud, og i Dag — ja, i Dag staar
jeg her.

Harry Ward saa forskrækket ind i
Norris' kolde, djærve Øjne. Saa vendte
han sig om og hældte Whisky og So-
davaand i to Glas.

— Fortsæt! sagde han nervøst.

I et Kvarter skildrede Norris Detail-
lerne i sit Livs Historie, som han nys
havde skitseret, og den anden lyttede
interessert.

— Og dette her er Enden paa Tra-
gedien, sluttede han sin Beretning. Jeg
vilde forlængst have gjort en Ende paa
mit Liv, om ikke Selvmord forekom-
mer mig at være saa fejgt . . .

— Det er let at sige, svarede Harry
Ward. Men der gives Tilfælde, der be-
rettiger et Selvmord. Jeg tænker nær-
mest paa en — god Ven. Han var for-
lovet med en ung Pige — Datter af en
Præst — en meget sød og uskyldig
Pige . . . For nogen Tid siden kom han
i Selskab med en rig ung Mand . . .

Jefferson . . . en Spiller, som forledte
ham til at spille. Den første Tid vandt
min Ven, men saa kom Uheldet, han
tabte meget og blev bragt til navnløs
Fortvivlelse, det var, som om den Onde
selv var med i Spillet. Daareagtig som
han var, forsøgte han at faa Revanche.
Men uheldet forfulgte ham, og til Slut
var han i Gæld op over Ørene. Kan
De sige mig en anden Udvej end Selv-
mord for denne Mand?

Pludselig hørtes der Fodtrin paa Ha-
vegangen. Norris lyttede. Nogle faa Se-
kunder senere blev Portieren for Døren
fratrasket og en Mand kom ind.

— God Aften, Ward, sagde den frem-
mede muntert. Min Vej faldt her forbi,
Døren stod aaben, og saa vilde jeg se
ind, om Du ikke vilde have Revanche.

Den fremmede havde ikke straks set
Norris. Da han blev ham var, gled et
sigende Smil over hans Ansigt.

— Undskyld, jeg forstyrrer maaske
. . . jeg troede, Du var alene . . .

— Det er kun en . . . kun en . . .
stammede Harry Ward forlegen.

— Et tilfældigt Bekendtskab, forkla-
rede Norris . . . De nævnedes Ordet
Revanche. Undskyld min Dristighed,
men jeg er passioneret Kortspiller. Har
De noget imod, at jeg tager et Parti
med?

Harry Ward saa endnu engang paa
Uret.

— Jeg har endnu to Timer, mumlede
han.

— Naa, lad os da saa tage et Parti
Poker, sagde Jefferson. Og de tre Mænd
slog sig ned ved Bordet.

Man spillede i Taushed, der kun
blev brudt af Meldinger og Glassenes
Klirren. Heldet var hele Tiden hos
Jefferson, medens Harry Ward tabte
store Summer Norris sad tilbagelænet
mod Stolerygget; hans Øjne glimtede
mærkeligt under de sammentrukne
Øjenbryn, hans Blik var skarpt og
inkvisitorisk, medens Jefferson gav
Kort, rejste Norris sig og gik hen til
Skrivebordet. Ubemærket aabnedes han
Skuffen, hvori Revolveren laa. Et Øje-
blik — saa gled Revolveren ned i hans
Lomme, uden at de andre mærkede
det, og han vendte tilbage til sin Plads
ved Spillebordet, hvor Spillet blev
fortsat.

Men pludselig — uden at sige et Ord

— rejste Norris sig, kastede sine Kort
paa Bordet og trak Revolveren frem.
Jefferson lænede sig tilbage i Stolen;
Og Harry Ward sprang op og raabte

— De, Skurk . . . De, Skurk!

Men Norris lo roligt og sagde:

— Det er ikke mig der i Øjeblikket
er Skurken. Maaske Hr. Jefferson vil
lægge sine Kort op . . .

Jefferson Ansigt blev mørkerødt.

— Hvad mener De? spurgte han
uroeligt. Jeg har tabt . . .

— Vi har tabt! rettede Norris. De har
vundet, det ved De. Læg Deres Kort!

— Jeg tillader ikke . . . afbrød Vær-
ten.

— Hr Ward, sagde Norris roligt,
Kortene er mærkede! Og vendt mod
Jefferson: Jeg troede, De kendte mig
igen, straks da De kom ind. Jeg hed
ganske vist ikke Norris for femten Aar
siden, men nu husker De maaske den
attenaarige Yngling, som De snød i
Kortspil. De fortsætter — og han hæ-
vede Stemmen — altsaa med at spille
falsk. Jeg har lige hørt, at De har vun-
det store Summer fra Hr. Ward. De
Penge, De har faaet i Aften, skal De
betale tilbage, og alle Gældsbeviser
fra ham skal de rive itu . . . nu, straks
. . . for vore Øjne!

— De mener, at . . .

— Jeg mener, at jeg anmelder Dem
til Politiet, om De ikke tilbagebetaler
Pengene, leverer Gældsbeviserne til-
bage og er ude af Døren inden tre
Minutter.

Jefferson rejste sig. Han bevægede
Læberne, som han tænkte paa at sige
noget, men Ordene kom aldrig over
hans Læber. Norris holdt Revolveren
rettet imod ham, indtil Seddelpengene
laa optalte paa Bordet og de sonder-
revne Gældsbeviser laa strøet omkring
paa Gulvet. Morris saa paa sit Ur, og
inden de tre Minutter var gaaet, var
Falskspilleren forsvundet ud i Natten.

Harry Ward var sunket ned i en
Stol og stirrede paa Uret, der just slog
tolv.

— Det er for sent — for sent, støn-
nede han. Saa løftede han Blikket mod
Norris. — De har gjort mig en stor
Tjeneste, og jeg kan ikke takke Dem
nok, Alt er et Mysterium for mig . . .
at De kom her i Aften . . . at De kendte
Jefferson og afslørede ham. Men det
var for sent. Havde det blot været i
Gaar i Stedet for . . . Ser De, jeg er
den Mand, hvis Historie jeg for et Par
Timer siden fortalte Dem.

Det vidste jeg.

Ward fortsatte at tale, ligesom for
sig selv:

— Jeg skrev til hende i Dag. Hun
skulde til Bal i Aften og kommer hjem
Kl. tolv . . . Naar hun kommer hjem,
faar hun mit Brev. Hun har nok faaet
det nu.

Han saa atter paa Uret og skjulte
Ansigtet i sine Hænder.

— I Brevet fortalte jeg hende alt
. . . at jeg havde spillet og var kom-
met i Gæld til op over Ørene. Jeg skrev
at der kun var een Udvej for mig, at
tage mit Liv.

— Men det har De jo ikke gjort!
sagde Norris roligt. — Og derfor kan
jeg ikke indse, at det kan være for
sent.

— Aah, De forstaar ikke! udbrød
Harry Ward, som rejste sig, og be-
gyndte rastløs at gaa frem og tilbage
— Hvad vil hun tænke om mig? De
synes nok, at jeg er utaknemlig, men
jeg kan slet ikke sige Dem, hvor tak-
nemlig jeg er.

Norris afbrød ham:

— Det var først min Tanke ikke at
tale om det, thi jeg blues derover.
Men for Deres Skyld vil jeg fortælle
det, Jeg nævnedes for, at jeg kun een
Gang havde forsøgt mig paa Indbrud,
og det er sandt. Det var tidligere paa

Aftenen, da jeg sneg mig ind i Præste-
gaarden, hvor kun Tjenestefolkene
syntes at være hjemme. Der var ikke
meget at tage, men da jeg fik Øje
paa et Brev, som var omhyggeligt for-
seglet, troede jeg, at det var et Penge-
brev og tog det med mig. Da jeg kom
ud igen, brød jeg Brevet og læste det.
Jeg havde kun set faa Linier, og jeg
bemærkede Navnet Jefferson. Dette
Navn kendte jeg igen — han har en-
gang kastet Skygger over mit Liv. Jeg
læste videre og fik at vide, hvad De
stod i Begreb med at gøre, da besluttede
jeg at forsøge paa at redde Dem og
at straffe Jefferson, den Skurk. Og
Heldet stod mig bi.

Norris tog et aabent Brev op af
Lommen og rakte det til Harry Ward,
der tog det med skælvende Haand og
rev det i Stykker.

— Bliv hos mig, til De finder et pas-
sende Arbejde, og bliv min Ven, sag-
de Ward.

Og de to Mænd trykkede hinandens
Hænder.

Drømmen.

Al NIELS M. GERALD.

— 0 —

Det var Jack Cliffords første Tur som
Skibsfører. Kun 28 Aar gammel blev
han betroet at føre Firmaet Henderson
& Co.s gode Skib „Sacramento“ fra
San Francisco til Sidney, og som den
energiske, fremadstræbende Mand han
var, nærede han ikke et Øjebliks Tvivl
om et heldigt Udfald af Rejsen.

Skibet nærmede sig Ækvator, og
Jack gik i Tropenatten frem og tilbage
paa Kommandobroen, fordybet i Tan-
ker. Blikket gled hen over det ma-
nelyse, vidtstrakte Hav, men Tankerne
var derhjemme i Frisco.

— Hvordan mon Mor har det nu —
stakkels, lille Mo'er, der havde været
saa uendelig ked af det, da han rejste
hjemme fra. Hun havde for Resten al-
drig syntes om, at Jack valgte Soen,
og siden Jachs Fader for fire Aar si-
den var forsvundet sporløst, var det
rent galt. Men der var for Jack over-
hovedet ikke Tale om andet end Soen,
og derved blev det.

En Grund mere til Ængstelse for
den gamle Kone var, at Jachs Fader
forsvandt paa omtrent den samme Rute,
hvor Sønnen nu sejlede, idet Barkskibet
„Mayflower“, hvis Fører han var, skulde
hente en Ladning Copra paa Phoenix-
Øerne. Skibet var da rimeligvis sonder-
slaaet af en Cyklon eller knust mod
et Korallrev; i det mindste hørte man
aldrig mere om dets Skæbne. — Det
var da rimeligt, at den gamle Fru Clif-
ford ikke kunde lade være at ængste
sig, nu da Sønnen drog ud paa en
lignende lang Rejse i de samme Far-
vande.

— Et lyslokket Pige hoved dukkede
op i Jachs Tanker. Den søde, lille Ma-
bel gik nok ogsaa derhjemme og æng-
stede sig en lille Smule; men hun var
en tapper Pige og saa fuld af Ungdom
og Livsmod som — ja, som Jack selv.
Og hun vilde sikkert mangen Aften
faa Ærende ind til Mo'er for at sætte
hende i godt Humør; det havde hun
en forbavsende Evne til.

Hm — maaske det ret beset alligevel
var det fornuftigste, at Jack nu efter
endte Rejse slog sig til Ro paa Land-
jorden, giftede sig med Mabel og traadte
i Svigerfaderens Skibsprovianterings-
forretning som Kompagnon: Overtalelses-
forsøg i den Retning skortede det
ikke paa, og baade Mabel og Moderen
vilde blive henrykte. — En lille Kut-
ter til at sejle Sondagsture i paa Bugten
sammen med Mabel blev der vel ogsaa

Raad til.

— Jack bankede sin Pibe ud og kik-
kede paa Kompasset. Sydvest, een Streg
til Syd — med den Kurs vilde Mary
Island sikkert være i Sigte næste Dag
inden Middag. Det var altid en Afveks-
ling; siden Afrejsen fra Honolulu for
omtrent en Uge siden havde man
hverken set Land eller saa meget som
et eneste Fartøj.

Da Jack blev afløst af Førstesty-
rmanden, gik han ind og lagde sig paa
Sofaen i Bestiklukkafet, han gad ikke
gaa ned i sin Kahyt, der var som en
gloende Bagerovn. Oven over sig hørte
han Styrmandens taktfaste Skridt paa
Broen: frem og tilbage — frem og
tilbage, og en Gang imellem en dæmpet
Raslen af Styrekætingerne; dybt
nede brummede Maskinen sin ensfor-
mige Melodi, og snart faldt Jack Clif-
ford i en urøjlig, drømmefyldt Søvn.

— Den unge Kaptajn sprang op med
et Sæt, gned sine Øjne og stirrede for-
vildet omkring sig. Hvor var han —
og hvad var der sket?

— Aa han var jo her i sit Bestik-
lukaf og havde nok slet sig en ordent-
lig Skraeet, udenfor var det ganske
lyst. Men hvad var det for noget Tøj-
eri, han havde drømt? — Lidt efter lidt
vendte Erindringen om Drømmen til-
bage til hans Bevidsthed, og han sad
længe og grundede over den mærkelige
Drøm.

„Saa tydeligt som hun havde været
her om Bord!“ mumlede han over-
rasket. „Det har jeg dog aldrig ople-
vet Mage til før!“

„Sludder!“ afbrød han kort efter
sig selv i sine Grublerier, tog derpaa
Kasketten paa og gik op paa Broen.

„Godmorgen, Simpson! Intet nyt?“
spurgte han den gamle, graaskæggede
Styrmand.

„Ikke Spor, Kaptajn. Fint Vejr stadig-
væk.“

Jack betragtede Kompasset og sank
hen i Tanker.

— Den Drøm — sæt nu, at han
prøvede — — der var jo ingen Risiko
ved den Smule Afvigelse ved højlys
Dag —

„Sagde Kaptajnen noget?“ Simpson
saa spørgende paa ham.

„Naa — ja, jeg vilde blot spørge Dem
om een Ting, Simpson: Tror de paa
Drømmen?“

Den gamle Søulk nikkede gentagne
Gange meget alvorligt.

„Det kan Kaptajnen forlade sig paa
jeg gør.“

Da jeg var en ung Springfyr, lo jeg
naturligvis ad den Slags Ting og bildte
mig ind, at det var lutter Kællingsnak,
men siden jeg blev ældre og oplevede
en hel Del, er jeg kommet paa andre
Tanker.“

Jack stod tavs i et Par Minutter og
stirrede hen for sig; saa vendte han
sig rask mod Styrmanden.

„Læg Kursen to Streger til Syd?“

„Skal ske, Kaptajn.“

„Og hold skarp Udkig!“

„All right.“

— Hele den Dag gik Jack Clifford
rundt i en mærkelig Uro. Klokkerne fire
om Eftermiddagen blev han kaldt op
paa Broen af Styrmand Simpson.

„Land i Sigte, Kaptajn!“ meldte
denne.

„Hvor —?“

„Der, forude til Bagbord.“

Jack greb Kikkerten. Ja, Styrmanden
havde Ret — tre eller fire Kvartmil
forude havede der sig en Korallø op
af Havet, bevokset med Palmer. Den
Ø stod ikke afsat paa Kortet, det var
han aldeles sikker paa. Ganske vist
sejlede de et godt Stykke uden for den
mest befærdede Rute, men at der fandtes
uopdagne Øer her den Dag i Dag,
det vilde han have forsvoret.

— Men hvad var nu det? En mørk

Genstand derinde paa Øen tiltrak sig hans Opmærksomhed — og, i Himmellens Navn! var det en Signalmast med et Flag i Toppen eller blot et enligt Palmetræ der yderst ude paa Pynten? Jack slog „Halv Kraft“ ned til Maskinen og ændrede Kurs lige ind mod Øen.

Nu kunde man tydelig skelne Mennesker der inde. De havde tændt et Baal, som frembragte en stærk Røg, og Jack mindedes, at han en Gang havde læst om, hvorledes Polynesierne benyttede Røgsignaler som Meddelelsesmiddel. Og da der tilsyneladende ikke var andre Øer i Nærheden, kunde Signalet kun gælde Skibet.

Da de kom nærmere, opdagede Jack, at den mørke Genstand derinde var et Slags Hus, og at Signalmasten var en udgaaet Palme, i hvis Top et gammelt Segl eller et Stykke Tøj flagrede for Vinden.

Skibet løb saa tæt ind til Øen, som Forsigtighedshensyn tillod; Jack slog „Stop!“ til Maskinen og sendte Storbuaen ind.

— Dette var altsaa Løsningen paa Drommens Gaade fra forrige Nat. Derfor havde altsaa hans gamle Moder vist sig for ham og med et alvorligt, bonfaldende Blik set paa ham, mens hun pegede paa Kompasset: SV, to Streger til S! — Saa var der maaske alligevel noget om den Snak med Dromme, der betød noget.

— Men hvorfor var det netop hans Moder, der havde vist sig? Hvis der overhovedet var nogen Mening i det hele, og det altsaa ikke var ren og skær Tilfældighed, kunde der kun være en fornuftig Løsning paa Gaaden — — Jacks Hjerte tog til at banke hurtigt og voldsomt; han turde næppe tænke Tanken til Ende.

— Kom den Jolle dog aldrig? Aa hvor var Ventetiden lang; Jack travede utaalmodigt frem og tilbage paa Broen. Nu saa han, at Folkene derinde tog tre Mænd om Bord i Baaden, og endelig kom de klar af Brændingen, roede til og nærmede sig Skibet.

Hvide Mænd var det — aabenbart skibbrudne, der havde levet paa Øen i lang Tid; de var brunede af Solen og havde en mægtig Haar- og Skægvekst.

Nu kom de op ad Lejderen. — Jack var hurtig nede paa Dækket; aandeløs af Spænding ventede han, til de naaede over Rælingen. Hans Øjne gled fra den ene til den anden af de tre skibbudne — saa udstødte han et Skrig af Glæde og omfavnede den gamle Mand, der kom sidst op.

„Fader!“
„Jack, min Dreng!“

By og Land.

Albaniens Trafik.

Den første albanske Jernbane er endnu ikke taget i Brug. Banen, der bliver elektrisk, gaar fra Durazzo til Tirana, en Distance paa ca. 35 km, og Forarbejderne paa den har været ca. 2 Aar. Paa Forbedring af Landevejsnettet, der for Størsteparten er anlagt under og efter Krigen, ofrer Landet aarlig 700,000 Kr. Imidlertid har Kongen videre ordnet Landets Kommunikationsforhold ved at skabe et første Klasses Stats-Flyvevesen, der med store Aeroplaner (de største med Plads til 25 Passagerer) daglig sætter hver By i Landet i Forbindelse med Hovedstaden og Havnebyerne. Trafikken paa Landevejene foregaar dels paa Mulæselryg, dels med Biler — baade store Rutebiler og almindelige Drosker — og Vejnettet er nu saa udbygget, at det er muligt at køre lige fra den sydlige Grænse til den nordlige. Men det tager Tid og er mange Gange dyrere end pr. Flyvemaskine. Rejsen Korca-Tirana, via Valona og Durazzo, vil med Bil tage ca. 2 Døgn, med Flyvemaskine varer den en god Time og koster — 15 Kr.!

Motorvogn til Vej og Skinner.

En ny Motorvogn-Type er fremstillet og prøvet i England. Den er beregnet paa Persontrafik, har 26 Siddepladser og er bygget til Brug saavel paa Landevej som paa Jernbaneskinner, idet Gummi-hjulene og Skinnehjulene hæves og sænkes efter Behov.

(Dansk Lokomotiv Tidende)

Vaskemaskiner til Jernbanevogne.

Philadelphia Rapid Transit Co. har installeret 5 selvstændigt arbejdende Vaskemaskiner til

Jernbanevogne. Disse er anbragt ved begge Sider af Skinnerne, de bevægelige Arme, hvorpaa der sidder Børster, bliver drevet af en 2 HK Motor. Foran og bagved Maskinen er der anbragt Rør, som sprøjter Vand paa de forbikørende Vogne. Med en Vaskemaskine kan 18-20 Vogne vaskes pr. Time med et Vandforbrug af 180 l pr. Vogn. (Engineering)

Fordværkernes Produktion.

I 1930 bliver Fordværkernes Produktion anslaaet til 1.500.000 imcd 2.000.000 Vogne i 1929.

Fiskerilovene.

De nye Love om Saltvandsfiskeri omtales og kommenteres udførligt i Ferskvandsfiskeribladet.

Hestekød og Fiskefoder.

I Amerika har Hesteelskere næret Ængstelse for, at Hesten i Fremtiden skal blive ganske overflødig og derfor uddø. En kendt Fiskeopdrætter, F Mac-Donald i Montana, erklærer imidlertid, at Hestekød er det bedste Fiskefoder, og at man til dette Formaal stadig i Fremtiden vil opdrætte Heste til Slagtning. Om dette er nogen Trøst for Vennerne af den ædle Hesteavl, er dog vist tvivlsomt.

Landbrugets 7 Plager.

I en Artikelserie i „Fyns Stifts Landbrugstidende“, nævner Gaardejer Martin Jensen, Mangaar, Naarup, følgende 7 Plager: Rotter, Hunde, Katte, Mus, Fjerkræ, Graaspurve og Fluor. Ved hver af disse omtales Ulemper og Bekæmpelsesmaader.

Kvælstof til Græsmarkerne.

Naar kvælstofholdig Gødning bliver anvendt paa Græsmarker tidlig om Foraaret, begynder Spiringen tidligere, og Græsset bliver kraftigere end paa Marker, der ikke behandles paa denne Maade. Ti eller fjorten Dage, førend almindeligt Græs er fremme, kan store Fremskridt bemærkes paa kvælstofbehandlede Jorder. Endvidene omtales i Artiklen Sammensætningen af de Kemikalier der benyttes, samt Tidspunktet for deres Anvendelse.

Tvangsakkord for Landmænd.

Hvorledes man bærer sig ad under den nugældende Lov er Emnet for en Artikel i Landmanden.

Kaliforniske Kæmpetræer.

Det kaliforniske „Redwood-Træ“ (Sequoia sempervirens) kan opnaa kæmpemæssige Dimensioner; saaledes er en Diameter paa 6 m lige overfor Rodudløberne ikke usædvanlig. Beretninger om disse Træers Størrelse er ofte stærkt overdrevne; men følgende Angivelser om et Træ, der blev maalt ved en Skovtaksation, maa anses for paalidelige. Træet var 93,6 m højt, Diameteren var 6,1 m (maalt 1,5 m over Jorden), Barkens Tykkelse 28 cm. Endnu 74 m over Jorden var Diameteren over 3,5 m, Indtil denne Højde vilde Træet kunde afgive ialt 14 Stk. Tømmer, hvert Stk. 16 Fod langt. Disse vilde kunne afgive ialt 12.000 Kubikfod opskåret Træ eller nok til at bygge 20 middelstore Træhuse af.

(Skogen)

Overvintrende Snegle.

Naar Sneglene om Efteraaret giver sig til at søge Vinterkvarter, og de skalbærende lukker Sneglehuset med et Laag, skyldes det ikke Kuldens Indflydelse. Det har nemlig vist sig, at Snegle i opvarmede Drivhuse gør det samme. Under Vinterdvalen, som varer ca. 6 Maaneder, tager de ingen Næring til sig. I denne Periode slaar Hjertet langsomt; paa Vinbjergsneglene kun 4-5 Gange i Minuttet.

Egekrattene i Jylland.

De jyske Egekratt er af stor Interesse for Botanikere og Forstmænd, fordi de er Rester af mægtige Egeskove, der efter Fyrreperioden dækkede en stor Del af Danmark. Dr. C. H. Bornebusch, som har foretaget en Del Undersøgelser af Krattenes Jordbund, hævder, at mange Steder maa denne paa et tidligere Tidspunkt have været lyngklædt. Egeskoven

har altsaa engang været ødelagt — rimeligvis af Mennesker — og er blevet efterfulgt af Lyngen, men har formaaret at vinde Terrængen, trods de for dens Trivsel ugunstige Forhold. At noget saadant kan være muligt, har tidligere været hævdet af Professor Oppermann, som har henledt Opmærksomheden paa, at Egen undertiden kan spire frem i raa Lyngheide uden mere Læ eller Skygge, end den omgivende Lyng afgiver. (Hedeselskabets Tidsskrift)

Danske Landmænd til Frankrig.

Om vore Landmænds Chancer i Frankrig baaede som selvstændige Jordbrugere og som Medhjælpere bringer „Landmanden“ en udtømmende Artikel, der behandler Spørgsmaalet nøgternt og kyndigt.

Tomatens Historie og Anvendelse.

Tomaten er som bekendt indført fra Amerika. I Litteraturen omtales den først i det 16. Aarhundrede, men er rimeligvis indført omkring Aar 1500. En fransk Forfatter omtaler den Aar 1557 som en Mærkværdighed. I England menes den at være indført 1596. Nu bruger Englænderne ca. 100 Millioner kg Tomater aarlig. Tomatsaft anses for et udmærket Lægemiddel overfor engelsk Syge, Blodmangel og Sukkersyge og menes ogsaa at kunne nedsætte Temperaturen hos Feberpatienter.

Insektbekæmpelse v. Hj. af Lampelys.

Paa en Havebrugsforsøgsskole i Amerika har man prøvet at fange skadelige Insekter ved at anvende Lampelys som Løkkemiddel. Der ophængtes i Træerne 34 Stk. 75 KW Lamper med Vandbeholdere under, hver Nat mellem 15. Juni og 26. August. Der fangedes ialt 60,000 Knopviklere og 40,000 Bladviklere, hvorved Larveangrebet reduceredes betydeligt.

(Dansk Frugtavl)

Pelsfarme.

Opdrætningen af Pelsdyr, navnlig Sølvræve, Blaaræve, Nertz og Vaskebjørne er siden 1921 tiltaget stærkt efter kanadiske Forbilleder i Oberbayern, Allgau, Schwarzwald og Meklenburg og andre dertil egnede Steder, saaledes at der nu findes mindst 600 tyske Pelsfarme. Hidtil har disse Farmes Indtægt væsentlig bestaaet i Levering af unge Avlsdyr til andre Farme, men nu har Pelsindustrien naaet en saadan Udvikling, at de tyske Pelsvarer begynder at gøre sig gældende paa Markedet. I Løbet af de sidste 2 Aar er over 100,000 Sølvræve hvert Aar opkøbt af Pelshandelen. Af disse stammer kun ca. 2000 fra vilde Dyr, Resten er fra Opdrætterfarme.

Levertran og Mælkens Fedtindhold.

Levertranpræparater gives istadig stigende Grad forskellige Husdyr, for at disse kan faa en tilstrækkelig Mængde D-Vitaminer. Et Forsøg med Køer har imidlertid vist, at Levertran virker nedsættende paa Mælkens Fedtindhold.

Grøntfoder til Høns om Vinteren.

For at stimulere Æglægning i Vintermaanedene anvendes undertiden kunstig Lys og andre Hjælpemidler, men ofte glemmes det, at Hø ikke er nogen fyldestgørende for Sommerens vitaminrige Grøntfoder. Da Kaalrabi og Runkelroer ikke indeholder de nødvendige Vitaminer, og Kaalblade i de senere Vintermaaneder vanskeligt kan skaffes, bør man bruge spiret Havre. Fjerkræbladet „Høns og Æg“, bringer i nogle Artikler en udførlig Beskrivelse af hvorledes denne bedst fremstilles.

Hesten i Menneskets Tjeneste.

Hesten er taget meget tidlig i Brug som Husdyr. I Lilleasien, hos Babylonierne og i Ægypten har den vistnok været anvendt 2000 Aar f Kr; de nyeste Fund tyder endda paa, at den har været anvendt 4-500 Aar før den Tid. Først brugtes den dog vist kun som Trækkdyr, men det vides, at Assyrierne ca. 1200 Aar f. Kr. brugte den til Ridning.

(Hippologisk Tidsskrift)

Afsvaling af Mælk.

Sundhedsvedtægten bestemmer nu, at i Udsalgene skal Mælken opbevares i en Temperatur, der ikke overstiger 10 Grader Celsius. Derved er Spørgsmaalet om Afsvaling af Mælk og Hjælpemidler dertil blevet aktuelt. Om saadanne Hjælpemidler og de med dem indhøstede Erfaring meddeler en Artikel i „Dansk Mejeritidende“ nærmere Enkelheder.

Gader uden Vinduesfront.

I New Jersey bliver for Øjeblikket bygget en By, hvis Huse kun har Vinduer mod Haverne og ikke mod Gaderne. Hermed mener man at kunne formindske Støv- og Støjplagen. Gaderne der kun er beregnet til Automobile, har mange Tunnelveje til Fodgængere. Byen er inddelt i Hukomplekser a 3000 Indbyggere.

Rækkehuse uden Skorstene.

I Bremen er i 1930 blevet bygget et Komplex af Rækkehuse uden Skorstene, Opvarmningen af disse Huse foregaar fra at nærliggende Fjern-Varme anlæg, og Køkkenerne bliver betjent med A. E. G.-Sparekomfure.

Byggevirksomheden.

I Januar i Aar var der i Stor-København 6633 Lejligheder under Opførsel. I 1930 opførtes sammesteds 6154 Lejligheder. Af de de under Opførsel værende Lejligheder opføres lidt over 5000 af private Bygherrer, 627 af dem med offentlig Støtte. Af Byggeföreninger opføres 1163 Lejligheder, deraf 1039 med offentlig Støtte, 443 opføres af Københavns Kommune, 18 af Gentofte Kommune, ingen af Frederiksberg Kommune. I Hovedstadens 11 Forstadskommuner var der, ligeledes i Januar i Aar, 11.887 Lejligheder under Opførsel (i 1930: 1140) I Provinsbyerne med Forstæder var der i Januar i Aar 2209 Lejligheder under Opførsel (Aarhus 602 Aalborg 236, Odense 189, Esbjerg 173).

(Statistiske Efterretninger)

Et vigtigt Spørgsmaal ?

naar man skal male eller fernisere, er at faa de bedste Kvaliteter og samtidig den billigste Pris — — dette opnaas ved at købe her — Nye, friske Varer er hjemkomne. Strygefærdige Oliefarver i Daaser, 24 Farver.

Køkken-Emalje, hvid, gul, rød, grøn, graa og blaa. Denne er specielt fremstillet til at taale Em, Damp og Afvaskning. Den maler og lakerer paa en Gang og tørrer hurtigt.

CALCOLIT er færdig Limfarve Pakker, føres i 24 Farver, kan paastryges Murværk, Træ, Pap og lign. Smutter ikke af.

DURAL til Paastrygning af Murværk og raat Træværk er meget holdbart og billigt til udvendigt Brug.

DUROGLOS Billak er anerkendt som det bedste til Biler, faas i forskellige Farver.

Emaljelak, hvid og kulørt i store og smaa Daaser.

Cyklelak, Aluminiumsfarver, Bronce og Tinctur.

Maskinglasur til Motorer i forsk. Farver.

Oliereven Zinkhvidt, Titan og Lehtopone.

Tørre Farver til Olie og Kalk.

Vognlak, Baadlak, Slibelak, Mobilak, Gulvlak, Spritlakker, Terpentin, Tørrelse m. m.

Fernis er særlig billig i Aar.

Gulvlakfernis i løs Vægt og Dunke af den sædvanlige ekstragode Kvalitet er ligeledes betydeligt nedsat.

Schellak, tør og opløst, **Perlelak, Pladelim.**

Pensler i gode Kvaliteter og stort Udvalg til forskelligt Brug anbefales.

P. C. Holm.

Fremtidens Byggemateriale.

Insulite, der fabrikkes af imprægnerede, ukogte Træfibre, er Pioneren for alt Bygningsmateriale i Pladeform. Det er en let, stiv, stærk porøs og godt isolerende Byggeplade, der ad kemisk Vej faar et beskyttende Overtræk, som gør Pladen vandtæt og imprægneret imod Raad-, Svamp- og Insektangreb. Pladen er flammesikker og paa Grund af den store Sammenpressning overordentlig stærk.

Insulite byder udmærket Beskyttelse mod Varmetab, og anvendes den som Forskalling, holder Pudsens bedre end paa andet Materiale. I kolde Lande sparer det Brændsel og holder Kulden ude, og til Kølerum og Tagisolering i Avlsbygninger og Svinestalde har det store Fordele.

Insulite er et moderne Produkt, næppe 20 Aar gammelt, men har siden Opfindelsen faaet en udbredt Anvendelse Verden over.

I 1930 byggedes en stor Fabrik til Fremstilling af Insulite i Karhula i Finland. Den har kostet 5 Millioner Dollars, er den største i Europa og fremstiller nu 400 Tusind Kvdr. Fod Insulite om Dagen. Insulite forhandles af Allinge Kolonial og Produktf.

Frelsens Hær, Allinge

afholder Foraarsbasar til Fordel for det lokale Arbejde, d. 23, 24, 25. April, hver Aften Kl. 8.

Ved Festen forefindes Nummerbord, Salgsbord, Konditori, o. m. a. Hver Aften god Underholdning af Sang og Musik. — Adgangskort med 3 store Gevinster er gældende for alle 3 Aftener, sælges forud a 50 Øre pr. Stk. og 3 Stk. for 1 Kr.

Aflæg Festen et Besøg og støt Arbejdet derved.

Velkommen — Se iøvrigt Annoncen. D.

Selskabelig Forening.

indbyder Medlemmerne til en Aftenunderholdning paa Hotel „Allinge“ førstkommande Onsdag Aften Kl. 7,30. En i længere Tid forberedt og indøvet Revy opfrisker gamle Begivenheder og udformer nye Problemer, kort sagt behandler vor lille By og dens Borgeres Fortæelser paa en jovial og harmløs Maade. Der er indlagt en Masse Sange, saa det bliver vistnok en fornøjelig Aften.

Autokørsel.

Ny lukket 4—5 Pers. Bil udlejes **Vognm. C. P. Pedersen, Nygade, Allinge Tlf. 133.**

Takkekort faas billigst i Allinge Bogtrykkeri.

Elegante Brevmapper med silkeforede Konvolutter og Luksusbrevpapir med paatrykt Navn for kun 1,50—2,00 Kr.

Allinge Bogtrykkeri.

Sæson-Nyhederne

Fodtøj er hjemkommen. **C. Larsen, Vestergade, Allinge.**

Slagteriets Udsalg, Allinge.

Friske Varer Onsdag og Fredag. Fersk Flæsk, Karbonade, Mørbrad, Medisterpølse, Fars, Bayerske Pølser, Knækpølser, Røget **Medisterpølse og Sylte**, hjemmesmeltet Fedt, Forskelligt Paalæg.

Dina Sørensen, Tlf. 38

Daggamle Kyllinger.

Forny Deres Hønsbesætning og køb daggamle Kyllinger af mine rigtlæggende R I R × med indkøbte kaarede hvide Italienerhaner. Bestillinger modtages og kan ekspederes fra sidst i Marts og siden fremefter hver 6. Dag.

Pris i April-Maj pr. Stk. 40 Øre, pr. 100 35,00. Pris i Juni 35 Øre, — 30,00.

E. J. Andersen, Tlf. Sandvig 3.

Min og mine Forældres hjer-
teligste Tak for udvist Opmærk-
somhed ved min Konfirmation.
Asta Jørgensen, Rø.

Min og mine Forældres hjer-
teligste Tak for udvist Opmærk-
somhed ved min Konfirmation.
Anna Marie Nybo.

Tak for udvist Opmærksom-
hed ved vor Konfirmation.
Clara Sonne, Asta Mortensen.

En ung Pige
søges 1. Maj
af fhv. Lærerinde C. Lund, Allinge.

Sorte Minorka
Rugeæg a 13 Øre er tilsalg.
Ruts. Kirkeskole.

Til Salgs
er: Brænde af Bøg og El og gode
Kartofler.
Raagelundsgaard i Rø.

Varm Sort-Pølse
og Leverpølse faas i Dag Fredag.
Jul. Hansens Enke.
SANDVIG.

Rugeæg
af R. I. R. samt Andæg kan
faaes paa Dalegaard i Olsker.
L. Andersen.

En yngre Karl
og en 14—16 Aars Dreng søges
til 1. Maj paa Dalegaard i Olsker.

Allinge-Sandvig
Brandforsikringspolicerne bedes
afhentede 1. April.
A. Larsen.

En flink Karl
17—18 Aar, kan faa Plads 1. Maj
Smedegaard, Rø.

En sund Lødeko
er til Salg.
Udmarksminde.

Gylter, Røer og Kartofler
er til Salg.
**Sigtgaard,
Tlf. Gudhjem 36 x.**

Gode Spisekartofler
sælges og bringes daglig, 6 Kr. pr.
Td. Smaa Partier 4 Øre pr. kg.
Tlf. Allinge 144 **Chr. Jørgensen.**

En Ko,
der kælv 3. Kalv i Juli, sælges.
Hansen, Blaaholtshus.

Frelsens Hær, Allinge.
Stor Foraarsbasar
i Lokalet Østergade,
den 23., 24., 25., ds. Kl. 8 Aft.
Torsdag aabner Købmd. Lund
Festen. Strengemusikkorpset fra
Svaneke spiller.
Fredag og Lørdag aabner Adj.
H. Poulsen. Strengemusikken fra
Hasle spiller begge Aftener.
Lokalet vil være flot dekoreret.

En flink, yngre Karl
søges til 1. Maj,
Møllegaard, Rø.

Al Lastkørsel udføres
samt Svin til Slagteriet a 75 Øre
pr. Stk.
Lukket 12—14 Pers. Bil udlejes.
Tlf. All. 117 y. **A. Engell, Tejn.**

Gymnastikopvisning
i Olsker Forsamlingshus.
Søndag d. 19. ds. Kl. 3 afhol-
des Gymnastikopvisning af et Dren-
ge- og et Karlehold, derefter Fore-
drag.
Alle indbydes.
Voksne 50 Øre Børn 25 Øre.

Gaase- og Andæg
er til Salg. Bestillinger paa dag-
gamle Kyllinger at aflevere i Maj Md.
Æg modtages til Rugning.
Kontrolhønsriet.
Sandkaas, Tlf. Allinge 91y.
Math. Dahl.

En yngre Medhjælper,
flink til at malke, kan faa Plads
1. Maj paa
Frydenhøj pr. Tejn.

En Medhjælper
og en Pige kan faa Plads 1. Maj
paa
Siegaard ved Hasle.

Biografen.
Søndag Aften Kl. 8.
Kispus i Kina.
Lytspil i 7 Akter med
Karl Dane og Georg Arthur.
En herlig Udflugt.
Farce i to Akter med Ungerne.

Roer
og gode Kartofler er til Salg paa
Klingegaard i Rutsker.

Kød, Flæsk, Pølser
modtages til Røgning.
Slagter Phillipson, Sandvig, Tlf. 19.

En flink Pige
søges 1. Maj, og en yngre Karl
straks eller til 1. Maj.
Bondegaard, Rutsker.

Prøv Lykken
80,000 Kr. i Landbrugslotteriet
kan vindes.
1/2 Lod 130 Øre, 1/2 Lod 80 Øre.
Sedler sælges til 20. April.
Aut. Kollektor
Barber Johs. Larsen, Allinge.
Tlf. 53.

En Karl
kan faa Plads paa
Heslegaard, Olsker.

„Hallelyst“ Allinge.
Anbefaler sunde, haardføre Frugt-
træer, Buske, Roser m. m.
Haveanlæg og Kirkegaardsarbejde
udføres af Fagfolk.
Telefon Sandvig 6 og 47.
M. Kr. Koføeds Enke.

En Forkarl
og en Andenkarl søges til 1. Mai.
Marker, Muregaard, Klemensker.

Alt Malerarbejde,
samt Opsætning af Tapet udføres
billigt. Send mig et Kort og jeg
kommer og taler med Dem.
J. Dam, Munkager pr. Tejn.

4 Stk. Porte
med Beslag, er til Salgs eller
Bytte med Sæd.
Vilhelm Jensen, Tlf. Sandvig 29.

En Pige,
som vil deltage i Malkning og en
Andenkarl søges 1. Maj.
Brogaard pr. Allinge.

Greta Westphal, Sandkaas.
Violin og Klaverundervisning.
10 Kr. om Maaned, 1 Time
om Ugen fra 1. Maj.

Mejeriet
Kajbjerggaard.
Køb Deres Forsyning
af Mælk og Fløde
fra vore Vogne og Udsalg.
Mælken er rensset og er taget
fra Besætninger, der har bestaaet
Tuberkulinprøven.
Forlang vor Flaskefløde hos
Deres Handlende.

5 Pers. Chevrolet
udlejes.
Hansen, Skærpingsgaard, Rutsker.
Tlf. 44.

INSULITE
ISOLATIONSPLADER
BEFRIER
DEM FOR
KOLDE OG VAADE
VÆGGE OG
SPARER BRÆNDELSE

PRODUKTEN.

Overretssagfører
Jac. Jensen.
Inkassationer, Ejendomshandler. Doku-
mentskrivning, Dødsbobehandling m. v.
Kontor i Allinge:
(Bogtrykker Gornitzkas Ejendom).
Træffes personlig hver Fredag Kl. 11-1.

Ny lukket Bil
udlejes.
L. P. Olsen, ved Tejn St.
Tlf. All. 59 kan foreløbig benyttes.

Paa Grund af Flytning
bortsælges i Løbet af 8 Dage:
1 Sofabænk, 1 Skrivebord, en lille
Disk, 1 Vindueskasse, 1 Bordlampe,
Trillebør m. m.
Elisabeth Holm, Storegade.

Aktieselskabet
Hasle Bank
modtager Indskud paa Ind-
laansbog og Folio, Termins-
ydelse til Kreditforeninger,
ordner Kreditlaan m. m.

Bornholms
Spare- og Laanekasses
Afdeling i Allinge.
Kontortid 9—12 og 2—4.
Renten af Indskud er paa
3 Mdrs. Opsigelse 4,5 pCt. p. a.
Alm. Sparekassetilkaar 4 -

Snedkerarbejde
Nyt og Reparationer udføres godt
og billigt, samt Glasning.
Math. Koføed, Allinge.

Barnevogne.

Nye smukke 1931 Modeller er
hjemkommet i stort Udvalg.
Priserne er meget rimelige i Aar.
Legevoerne og Klapvoerne
i nyeste Faconer.
Løbehjul, Cyclesse, Dukkevogne
m. m. Gummiringe og andet Tilbe-
hør til Barnevogne haves paa La-
ger og anbefales til billigst mulige
Priser.

P. C. Holm, Allinge.

Forretningskonvolutter
sælges med Firma for kun 8 Kr.
pr. Mille.

Allinge Bogtrykkeri

Husk min Skræderforretning
Lindeplads

Nye Foraarsprøver er hjemkomne. — Prøver til moderne,
lyse Sommerbenklæder forefindes.

1ste Klasses Arbejde, god Pasform. Billige Priser.

Skræder H. Bay Olsen.

Nyheder hjemkomne.

En Mængde nye Foraars- og Sommerfrakker i
Imprægnerede - Kulørt melleret Kamgarn.
Garbircord og andre Kvaliteter

er nu paa Lager i alle Størrelser, ogsaa i ekstra store.
Vi har til alle Priser, fra ganske billige til ekstra lma
Kvaliteter gennemført med smukke Brocades- og Silkefor

Fikse uldne Kjoler, i kulørte og sorte, er paa Lager
fra Størr. 36—48 i Foraarets Modfarver og til smaa Priser.
Omforandring foretages uden Ekstrabetaling.

MAGASIN DU NORD Victor Planck,
Allinge.

Slagteriets Udsalg paa Lindeplads
anbefaler sig med fersk og røget **Flæsk, Herbrad og Karbonade**
hjemmelavet **Fars, Medister, Sylte, Leverpostej og Lunge-**
pølse. Alt i **Paalæg og Kønserver.**

Friske **Slagterivarer** Onsdag og Fredag.

Johanne Hansen Tlf. 45.

Byggematerialer.

Tømmer, Brædder, Lægter, Tagpap, Pandeplader,
Insuliteplader, Glasserede Rør, Cementrør.

Vi har nedsat Priserne og yder desuden Rabat
pr. Kontant.

Produkten.

Altid friskbr. Kalk.

Brændt Gødningskalk er den bedste.

Forlang Tilbud.

Tlf. Hasle 102.

Tlf. Rønne 393

Bing og Grøndahls
Porcelæn.

Foraarsudsalget begynder den 23. Marts og
slutter den 2. Maj. Priserne er nu meget billige,
og enkelte Dele er yderligere nedsat i Aar, grun-
det paa stort Lager, men Bestillinger bedes indgi-
vet hurtigst, da mange Dele bliver udsolgt allerede
de allerførste Dage.

Produkten.

Det største
Udvalg i Damefrakker

finder De hos mig.

Priserne er i Aar billigere
end nogensinde.

Frakker uden Foer 18,00
do. med Silkefoer 29,00

Allinge Messe
ved **Th. Holm.**

Avertér i „Nordbornholm“!

Alt Malerarbejde

udføres smukt og solidt
til rimelige Priser.

Ludv. Jacobsens
Malerforretning

tidl. Johs. Hansen.

Værksted Nørreg. Privat Havneg. 29.
Tlf. 84. — ALLINGE. — Tlf. 84.

Altid til Tjeneste med Tilbud
og Overslag.

Allinge Skæperi

Optændningsbrænde altid paa
Lager, billige Priser.

Tlf. 29. Geert Hansen.

Fra gamle Protokoller.

Hans Hintze Bidstrup, Niels Sjælland og Christian Nielsen Smed førte Ratten efter Langfredag sammen med en Svenster til Salomons Kapel, hvor de smuglede Tjære, en Kaffeovn, Urter og Kaffebonner i Land fra et Skib fra Skaaen og førte det til Jørgen Koføed paa Hammersholm. (Med ham holder Koføederne for Alvor deres Indtog paa Hammersholm). De vilde hente mere, men saa var der Folk, der gik „paa Linien“ (Strandsfanerne paa Djandet) og saa turde de ikke. Tjæren blev næste Nat hentet af Løjtnant Jørgen Rasch paa Vorre og ført til Rønne.

Støjen fra dette sidste Foretagende vækkede desværre Gaardhunden og denne igen en Tjenestekarl, hvilket sluttelig foranførte, at disse Begivenheder dengang blev skriftlig behandlet i Tingprotokollen og nu — i „Nordbornholm“.

Lidt om Familien Hillebrandt:

Esber Hansen Hillebrandt har 5 Sønner og 3 Døtre. 1) Peder er død, efterlod sig 3 Sønner i København: Hans, Frederik og Peder. 2) Hans bor i Allinge. 3) Henrik bor i Allinge. 4) Esper er sejlet til Riga. 5) Jvar Arboe faret til Søs, død 1780.

Ældste Datter 1) Karen er død, efterlod sig 1 Søn og 2 Døtre. Sønnen er Hans Jørgensen Holm, (1807 Formand for Allinge-Sandvig Borgerklub), ældste Datter er gift med Jørgen Raas i Sandvig, og den yngste, Johanne er hjemme hos Faderen, Jørgen Samuelsen i Allinge. 2) Maren er død og efterlod sig en Søn til Søs Hans Christiansen og 2 Døtre Elisabeth og Kirsten tjenende i København i „Nørste Løve“ i Nyhavn. 3) Catrine Marie hos Agent Appelbye i København.

Lidt Tragedie:

Forchøvenende Degn i Øster Halses fraseparerede Hustru Ellen Kirsten Hansdatter har skaalet nyløbet Lærred, der laa til Blegning paa Stranden. Hendes Mand har bortføljt sit Degnetald og vil ikke ernære hende, hvorfor hun maa betle. Hun har tidligere begaaet Smaatyper, hvorfor hun har maattet „gaa med Fedelen (Træstykke af Form som en Violin, hvori Hoved og Hænder kunde fastspændes) en Gang i Næse og en Gang i Rønne. Hun dømtes til at miste sin Hud i Fængsel — det Skind!

Der oplæses Panteobligation fra Jørgen Koføed, Hammersholm, til Broderen Hans Koføed i København med 1. Prioritet i Gaarden.

Nogle Bjergere tiltales for ikke at have bjerget hele Ladningen fra et Brag (Sæd), men sagt, at der ikke var mer, for saa siden efter Auktionen at have hentet Resten til sig selv (gaar den, saa gaar den — men den gik altsaa ikke!)

Commandeur Løvenørn besøger Hammeren for at udvælge et Sted til Søfyr. Vælger Stejlebjerget ved Gamle Dam, hvor der opættes Sten mærket med Kryds over Grunden.

Han kalder Hammeren „Kongens Udmær“, men Jørgen Koføed m. fl. erklærer, at dette er forkert; det er „de to Byers publikue Forder.“ Byens Formand Hans Hillebrandt udtaler, at det var Stade for Byens fattige Borgere, om de mistede nogen Græsning paa Hammeren.

Den 2den Oktober 1799 holdes der Raadstueforsamling i Sandvig i Anledning af en Skrivelse fra hans høj grevelige Excellence Stiftsbefalingsmanden angaaende Allinge Havn, men Enighed opnaaedes ikke i Borgerklubben, om man skulde foretrække at købe Grund til Havn eller til Opbyggelse af et Tinghus.

Juden Arhundredet udløb anvendtes en Masse Blade i Tingprotokollen paa Strandingskommisær Stenbæk og Toldbetjent Niels Grønbech, som ved en Bragauktion havde brugt en falsk Bægt, hvilket tilslut resulterede i en større Bøde til Allinge-Sandvig Fattigtaske.

Maret 1800 indledes med Udlægelsen og Tafferingen af Jord til en

Bej mellem Sæne og Sandvig til det nye Fyr (Vejen langs Hammersøen) og en Synsforretning med omstændig Beskrivelse af de nye Fyrbygninger paa Stejlebjerget (aaent Kulfyr), Hans W. Raas dømmes i Fern paa Livstid i København for Fæstning fordi han er farlig for den offentlige Sikkerhed.

Ede August 1801 afholdes Synsforretning paa et af Hans Winberg bygget Kulhus til Fyret, og nogen Tid efter kan Fyrinspektør Pedersen flytte ind i den nye Inspektorbolig ved Kulhuset (Emil Anderjens Gaard i Sandvig). Fyret kunde nu sprede det farlige Røtmørke til megen Gavn og Glæde for Sømandene paa Havet og maaste i mindre Grad for Sandvig Bjergelav, der nu maatte se deres Bragindtægter nedskaaene. Krigen 1807 til 14 slutte dog snart atter slutte det, saa at Briggen „Fama“ m. m. kunde fanges af Skibsfælden ved nordre Hammer, der havde opslugt saa mange for den (Orlogskibet „Mand“).

Den 16. Dec. 1805 besigtiger 2 Murere, 1 Tømrer og 1 Smedler fra Hasle og Rønne det af Bygmester Købmand Løjtnant Jacob Jørgen Grønbech byggede Tinghus i Sandvig og finder alt i Orden og Manglerne fra sidste Besigtigelse afhjulpne. De udtaler om Kaffeovnen, at der næppe findes bedre paa hele Landet, og skønner, at den er laugt over 50 Daler værd. (Hvor er det dog en Skam, at den ikke fik Lov at blive der).

Lit minder Tingprotokollen om hine merkantilistiske Tider, hvor Rina- og Ostindiarere bragte Rigdomme til Landet, d. v. s. den minder om det paa sin egen tragiske Vis ved at melde om dem, der blev derude, — om mangen raftung Allinge-Sandvig Soguts Død i det ofstindiste Kompagnis Tjeneste. Lars Rinasarer hed en Mand, der havde lagt op i Allinge — en af dem, der kom hjem igen, men han kunde nok ikke rigtig finde sig i de smaa Forhold. Han fik 2 Mars Forbedringshus for Tyveri. Englænderkrigen satte en kraftig Slutsten paa denne Gullaschperiode.

1806 bragte en Stranding ved Allinge. Skibet var lastet med Hør, som lagdes i en lang Bunk ved Stranden. Et Bagt hold paa 6 militære Borgere og 6 Bjergere fikstedes til at passe paa, men alligevel var der efter Ratten den 18 og 19. December et mægtigt Hul i Bunken. Lange Forhør og uendelige Vidneforklaringer, vidtløstige Forklaringer om Mørke stormfuldt Vejr, ingen havde set noget — Fritendelse af Mangel paa Bevis

Den 16. Febr. 1807 holdes Raadstueforsamling i det nye Tinghus i Sandvig i Anledning af, at Borger- og Byformand Hans Hillebrandt formædels Alderdom og lang Tjeneste har forlangt Afsted som Formand for Allinge-Sandvig Borgerklub.

3 Venhold til Restriktion af 24. Marts 1797, som bestemmer paa hvad Maade Valg skal ske, foretager de forsamlede Borgere deres skriftlige Votering, som anføres i Protokollen.

14 Borgere var mødt og hver foreslaar 3 Kandidater. Da Hans Jørgen Holm har de fleste Stemmer, bliver han valgt.

Skipper Søderberg strandede med sit Skib Herkules for Allinge og traf Af-tale med Bjergene om at lette Skibet for en Del af Ladningen. Ladningen var Rug, og Betalingen bestod af selve Rugen. Desuden folgte han væk til hvem der vil købe for en billig Penge. Det gik glat med Snapsedrik og Halloj endog efter at Skibet kom flot. Efter at være bugseret til Christiansø fortrød Skipper Søderberg aabenbart og klagede for Amtmanden, at han manglede 320 Tdr., og Borgene idømmes store Bøder til Fattigtaske. Højesteret fritendte dem imidlertid senere.

Saa er vi da naaet til Krigen Tid, en Tid, der gav sin Mand en Chance. At Borgerkaptajn Grønbech har benyttet den, viser en Uoverensstemmelse om Prispengene for 4 erobrede Skibe, hele 2514 Rdl. Grønbech ordner Sagen i

Mindelighed ved at overlade 950 Rdl. til Lars Rielsen mod selv at beholde Resten.

Den 6. Nov. 1807 kom Chancen til den nyudnævnte Borgerformand Hans Jørgen Holm, der ligesom optraadte som Søhelt i en rask lille Søkamp paa Allinge Red. Der laa den Dag fire engelske Skibe til Anker, og Holm besluttede at erobre dem og samlede det dertil fornødne Antal Vaade og Mandskab.

Sammen med sine Gutter entrede og erobrede han først det ene og derefter det næste i Rækken; men paa dette opholdt de to Kaptajner sig fra de 2 resterende Skibe, og det lykkedes den ene af Kaptajnerne at flygte til sit eget Skib, hvor han straks lod Antrene kappe og raabte til Skibsfolkene paa det sidste Skib at gøre det samme. Disse 2 Skibe forsøgte nu at erobre de to første tilbage og gjorde nogle Bendinger forbi dem og stod skarpt paa dem med Kanoner, som tog imidlertid Kampen op og stod igen med det Resultat, at Englænderne maatte give op og staa til Søs, hvorefter Sejrherreren Holm skyndsomt kappede Antrene og sejlede sine Erobring til Christiansø, hvor han bragte dem i Sikkerhed. Ankerlove og Antre blev siden bjergede i Land.

Skibene blev prisfodt til Holm og Mons Alling En Strid om en „Mandepart“ giver Protokollen Anledning til at fortælle, at en saadan beløb sig til 800 a 900 Rdl. Holm selv fik naturligvis betydelig mere, og saa fik han Vren og Berømmelsen; men den melder Protokollen intet om.

Foruden Holm og Alling nævnes Christen Pil og Hans Jørgen Christensen som Indehavere af det eftertragtede Raperbrev, der med Kommandantens, Guvernørens og Amtmandens Underkrift tillod Ihændehaveren at føre Krig paa egen Haand — de danskes Vej til Ros og Magt!

Holm maa imidlertid have haft en noget fejlagtig Opfattelse af Krigsførelse. Paa Trods af Allingeløjtnantens Forbud hjalp han nemlig engang en svans Orlogsbriq, der laa paa Reben i Baalandsvind, at slippe ud i rum Søs. Han paadrog sig herved Guvernørens Brede, og denne Mand var i de Tider Diktator paa Bornholm, men trostede sig muligvis med den klæfkelige Betaling, han fik af Svensteren, (Svensterne stod dengang paa Sjendens Side).

Bagten paa nordre Hammer (Nationalvagten) var en yderst ubehagelig og ubekvem Bagt. Dette tjente Underofficer Thor Berg og hans Bagtmandstab Valentin Raas, Thor West og Lau West til Undskyldning, da Teltet udenfor Bagtboden den Nat, da Briggen „Fama“ strandede — antændtes af G. ister fra „Fyret“ og opbrændte aldeles. Da de endvidere var slette og raske Folk, der hjalp virksomt til ved Folkehjærgningen ved Braget, slap de for videre Tiltale.

(Fyret, Baunen, maa de vel have tænkt som Alarmsignal?) Den engelske Orlogsbriq Fama havde en Besætning paa 67 Mand, hvoraf de 7 druknede, hvilket tidligere er omtalt i „Nordbornholm“.

Nikolaj Holm, Gaardejer i Sandvig faar Borgerklub i 1. Klasse som Købmand og Handlende 1810.

R. E. S. Koføed.

Forts. i næste Nr.

Søger De en Livsledsagerske,

skal den gamle Cytte sælges, onster De Afgang over Deres Ejendom forbudt, har De fundet et Par Galoscher, skal ger være politisk Mode eller Val, har De Kreaturer til Salg eller vil De købe saadanne, har De faaet nye Værer hjem, paatager De Dem Reparationer, har De startet en ny Forretning — hvordan skal Folk saa faa det at vide, hvis De ikke avorterer i det Blad, som virkelig læses.

„Nordbornholm“

Læses af alle i Nordre Herred og er derfor et fortrinligt Annoncesblad.

Send Deres Annoncer til „Nordbornholm“, Telefon Allinge 74.

De bliver tilfreds

med den Klædning, De faar hos mig.

1. Klasses Skrædderi og fineste Pasform. Klædevarer og Prøver forefindes.

C. Josefsen.

Tlf. 28.

Lad Deres Tøj reparere og presse hos mig.

Koføed & Mortensens Byggeforsretning

Ligtøj og Ligsenge. Ligkistelager. Ordning af Begravelser
Telefoner 77 og 79.

Møllers Bogbinderi

Tlf. 865. Chr. Dideriksen, Rønne. Tlf. 865.
Indbinding af Bøger. — Protokolfabrik. — Papirvarer.
I. Kl. Arbejde. — Rimelige Priser. — Hurtig Levering.
Leverandør til Biblioteker, Foreninger og Øens største Forbrugere.

14 Dages Reklamesalg!

For at henlede Opmærksomheden paa min nye Skotøjsforretning, giver jeg paa alle Varer fra 10. til 25. April 10 pCt. Rabat paa mine i Forvejen ualmindelig lave Priser.

Det er ikke gamle, umoderne Varer, men nye Ting, som endnu ikke er noget Aar gammelt.

Stort Udvalg i Herre-, Dame-, Dreng- og Børnefodtøj.
Sort, brunt og Lak.

Et mægtigt Parti af de saakaldte Kamelhaarssko samt nogle Par Gummistøvler sælges raseude billigt.

Ca. 50 Par Træsko sælges til smaa Priser, saa her er en sjelden Leilighed til godt Køb.

Allinge Fodtøjsmagasin, L. Larsen.

Alle Tryksager

saasom

Regninger, Meddelelser, Konvolutter,
Dags-Dato, Vekselsblanketter,
Visitkort og Takkekort,
Love og Regnskaber,
Sange og Salmer,
Medlemskort

leveres bedst og billigst fra

Allinge Bogtrykkeri.

Til Konfirmanden.

Vaaren sig nærmer, alle Knopper svulmer,
grønnes og gror.
Løvspringets Styrke i Naturen ulmer,
solvarm og stor.
Ogsaa for Dig din Ungdoms Foraars fødes,
Længslerne stiger, Haabet staaer i Glans,
Sol og Dromme mødes,
vinker din Sans.

Her har du vokset fra din første Time
Aar efter Aar.
Her har du hørt din Barnsdoms Klokker kime
Vinter og Vaar.
Her i dit Hjem har Kærligheds Varme
bølget omkring Dig under Bøn og Sang,
tryk, mens Tider larme,
gik Du din Gang.

Herfra Du blev i Daabens Morgenrøde
baaret til Gud.
Her har vi lært Dig Livets Kald at møde
efter hans Bud.
Knyttet i Dag Du har Herrens Alter
Pagten med ham, hvis Ord er Naadens Røst,
som bag Fløjl og Pjalter
ser os i Bryst.

Frem skal din Sjæl mod Aandens Sommer stævne,
folde sig ud.
Spænd kun som Ornen højt til Flugt din Evne.
stig dog med Gud.
Naar Du med Fryd mod Livets Skønhed higer,
fast skal i Daabens Pagt dit Hjerte staa,
Salighedens Riger
da skal Du naa.

Tag blot mod Lykken, om den vil Dig gæste,
tak da din Gud.
Aldrig dit Hjerte dog til den Du fæste,
brat gaar den ud.
Vandrer Du frem med Herrens Fred i Sinde,
Tryghed i Sjælen, Syn for sandt og stort,
herligt skal Du finde
Himlens Port.

P. Lauritsen.

Vandtæt Gummitøjtøj og Raagummi-Fodtøj repareres og forsaales.

Selv de vanskeligste Reparationer udføres med Garanti.
Telefon 804 E. Løvgreen Telefon 804

Vulkaniseringsanstalt, Rønne.

NB. Et Parti brugte Dæk 29×4.40, 29×4.50, 29×4.75 sælges billigt.